

Национален институт на правосъдието
“Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието”
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Право на личен и семеен живот

Канстантин Дзехтиару, старши лектор по
Право,
Университета в Съри, Великобритания

гр. Несебър, 2014 г.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Националния институт на правосъдието и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Съдържание

- × Закрила на личния живот от ЕКПЧ
- × Защитени интереси
- × Какво означава личен живот?
- × Закрила на семейния живот
- × Общ преглед на стандартите, отнасящи се до жилището и кореспонденцията

Европейска конвенция за правата на човека

Член 8

Право на зачитане на личния и семеен живот

1. Всеки има право на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и тайната на неговата кореспонденция.
2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени по закон, и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.

Интереси, защитени от Чл. 8 на ЕКПЧ

- × Личен живот
- × Семейен живот
- × Жилище
- × Кореспонденция

както и

- × Чест и
- × Репутация

Мозъчна атака

- × Какво е това личен живот?

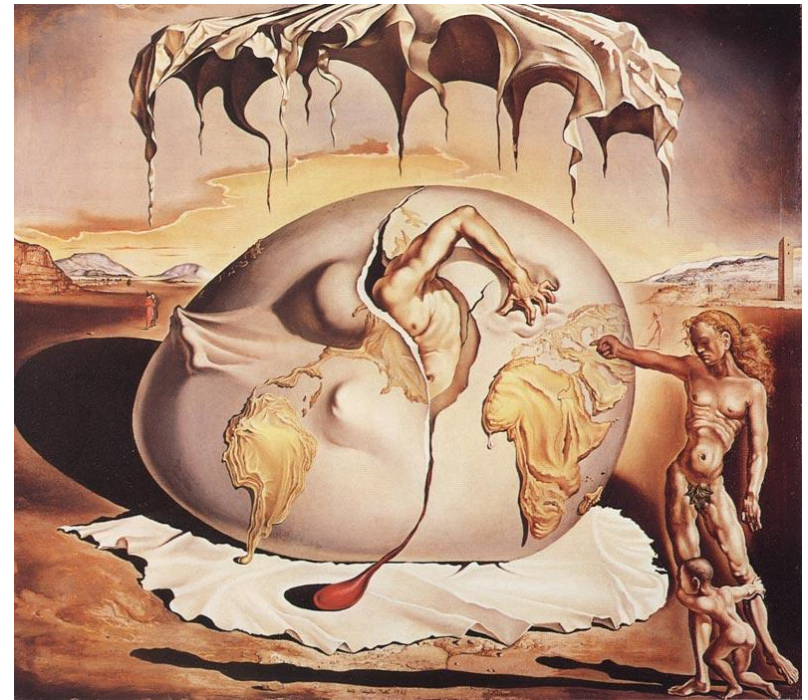
Какво е това личен живот?

- × Физическа и психологическа независимост
- × Събиране и разпространяване на информация без съгласието на индивида
- × Право на чиста околна среда
- × Самоопределение и автентичен бит

Какво е това личен живот?

- × Физическа и психологическа независимост
- × Властите не само нямат право да се месят, а са длъжни и да оказват закрила
- × М.С. с/у България
- × 15-годишната жалбоподателка била изнасилена от двама мъже
- × Тя не оказала съпротива, но след случилото се била в състояние на шок
- × Делото се гледало в България

Какво е това личен живот?

- × М.С. с/у България
- × Позитивно задължение по смисъла на Чл. 8
- × Държавата прилага известна свобода на преценка
- × НО
- × Престъплението е много тежко
- × Закрила на деца и други уязвими категории граждани
- × Решението на съда: Налице е нарушение на Чл. 3 и Чл. 8 от ЕКПЧ

Какво е това личен живот?

- × В областта на медицината
- × Делата Тишак с/у Полша, П. и С. с/у Полша, А, В и С с/у Ирландия
- × Законосъобразност на абортите и правото на физическа независимост на майката
- × Жалба по Чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Аборт може да се извърши законно
- × Възможно е законът да не е ясен
- × Няма ясна процедура
- × Нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот

- × Събиране и разпространение на информация
- × Фон Хановер с/у Германия
- × Жалпоподателка – принцесата на Монако
- × Германски таблоид публикувал нейни снимки
- × В Германия националните съдилища били решили делото в полза на свободата на печата

Какво е това ЛИЧЕН ЖИВОТ?

CENSORED

- × Фон ХанOVER с/у Германия
- × ЕСПЧ решава делото в полза на правото на личен живот
- × Основният въпрос е дали този тест е необходим за политически дебат
- × Тест: Трябвало ли е тези снимки да бъдат публикувани?
- × Съдът решава, че не.
- × Следователно има нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот?

- ✗ В някои случаи държавата е длъжна да изиска разкриване на информация
- ✗ К.У. с/у Финландия
- ✗ Жалбоподателят е 12-годишно момче
- ✗ Личните му данни са качени на сайт за хомосексуални запознанства
- ✗ Доставчикът на интернет услуги отказва да разкрие IP адреса на компютъра, от който са качени данните

Какво е това личен живот?

- × К.У. с/у Финландия
- × Позитивно задължение на държавата
- × Държавата разполага с доста широка свобода на преценка
- × Ефективна политика на борба с престъпността
- × Нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Събиране и прилагане на данни при наказателно-следствени действия
- × С. и Марпър с/у Обединеното кралство
- × Жалбоподателите са били заподозрени, но не са осъждани
- × Взети са им ДНК проби и отпечатъци от пръстите
- × Жалбата е по Чл. 8 и 14+8

С. и Марпър с/у Обединеното кралство (2008)

✗ Мотиви за решението на Съда

✗ Имало ли е намеса?

→ Държавата заявява, че намеса не е имало

→ Съдът не е съгласен по следните причини:

→ Не е известно как събраните данни ще се ползват за в бъдеще

→ Тези данни могат да се използват за придобиване на твърде лична информация

→ В съответствие със закона

✗ Легитимна цел

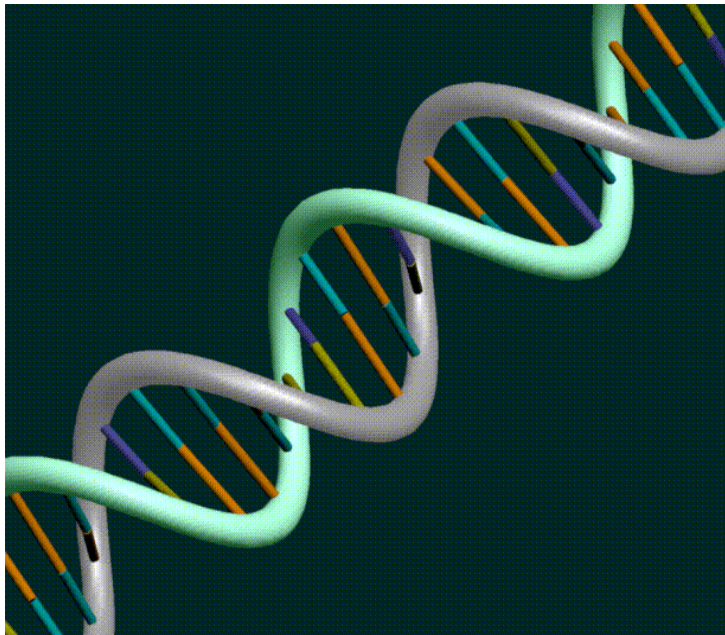
✗ Необходимост в демократичното общество

?

Свобода на преценката

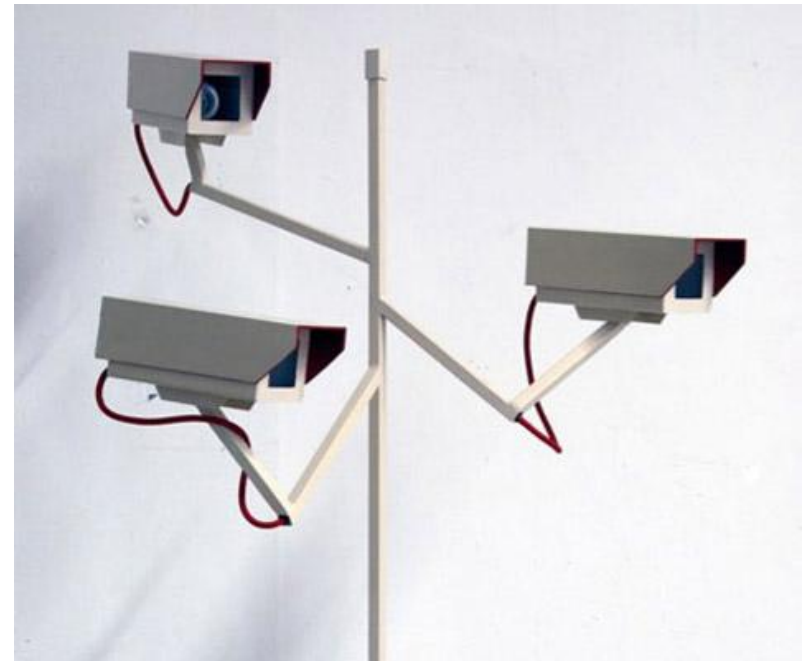
Какво е това личен живот?

- × С. и Марпър с/у Обединеното кралство
- × В този случай свободата на преценка ще зависи от:
 - × Естеството на правата, дадени по Конвенцията
 - × Естеството на намесата
 - × Европейския консенсус
- × Как са приложени тези принципи в настоящия случай?
 - × Борбата с престъпността е важна цел
 - × Но жалбоподателят никога не е бивал признат за виновен
 - × Европейски консенсус
 - × Държавата е имала правото да запази всички данни неограничено
 - × Нарушение на Чл. 8.

Какво е това личен живот?

- × Видео и полицейско наблюдение
- × Борбата с престъпността е легитимна цел
- × Държавата е длъжна да предостави гаранции, че с това няма да се злоупотребява

Какво е това личен живот?

- × Клас с/у Германия
- × Германската Конституция и специален закон допускат тайното наблюдение на индивида
- × Жалбата акцентира факта, че жалбоподателите не са били информирани за това, че са наблюдавани
- × Въпросът е дали жалбоподателите могат да се разглеждат като жертви

Какво е това личен живот?

- × Основни мотиви на Съда
 - × Една държава е длъжна да се защитава срещу тероризъм и шпионаж
 - × ЕТО ЗАЩО
 - × Значителна, но не и неограничена свобода на преценка
 - × Трябва да е налице основателно подозрение, че е извършено тежко престъпление
 - × Тези мерки се прилагат само при липса на алтернативен начин за добиване на същата информация
 - × Обхватът на обектите на наблюдение трябва да е много ограничен
 - × До 3 месеца
 - × Решението се взема от министъра
 - × Съдебен контрол
- × Няма нарушение на Чл.8

Какво е това личен живот?

- × Малоун с/у ОК
- × Обвинен в продажба на крадени вещи
- × Оправдан
- × В хода на разследването
 - × Телефонът му е бил подслушван
 - × Кореспонденцията му е четена
 - × Разговорите му са записвани

Какво е това личен живот?

- × Основни мотиви на съда:
 - × Това следене е разпоредено с административна заповед, а не по силата на закона
 - × Не е необходимо с правна норма да се определя къде и кога ще се извършва телефонно подслушване
 - × Въпреки това в закона ясно трябва да е разписано при какви ситуации се допуска подслушване на телефони
 - × Ето защо в настоящия случай практиката на следене е била незаконосъобразна
 - × Нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Правото на чиста околна среда
- × Лопес Остра с/у Испания
- × Фактите
 - × В района, където живеел жалбоподателят, бил построен нов завод
 - × Здравето му започнало да се влошава
 - × Някои от местните жители били евакуирани
 - × Някои производства били закрити
 - × Екологичната ситуация продължила да се влошава
 - × 4 години по-късно жалбоподателят бил преместен да живее другаде
 - × Жалба – по чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Основни мотиви на съда:
 - × Позитивно задължение на държавата, когато местната община е допуснала строежа на завода
 - × Местната община е била компетентна да контролира ситуацията и е трябвало да се намеси
 - × Местната община преместила жалбоподателя, но едва след 4 години
 - × Въпросният завод не е имал надлежно издаден лиценз
 - × Градският съвет не е установил справедлив баланс между икономически интереси и основните права на гражданите
- × Нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Хатън и др. с/у ОК
- × Жалбоподателите живеят в близост до летище Хийтроу в Лондон
- × Оплакват се от шума на нощните полети
- × Нарушение на Чл. 8?

Какво е това личен живот?

- × Съдът се опитва да раздели това дело от делото на Лопес Остра
- × Съдът е потвърдил, че държавите имат позитивни задължения в този смисъл
- × Същевременно Съдът е постановил, че държавите разполагат и със свобода на преценка
- × В този случай държавата е провела множество консултации със заинтересовани лица и институции и е установила справедлив баланс
- × В случая няма нарушение на националните закони
- × Няма нарушение на Чл. 8

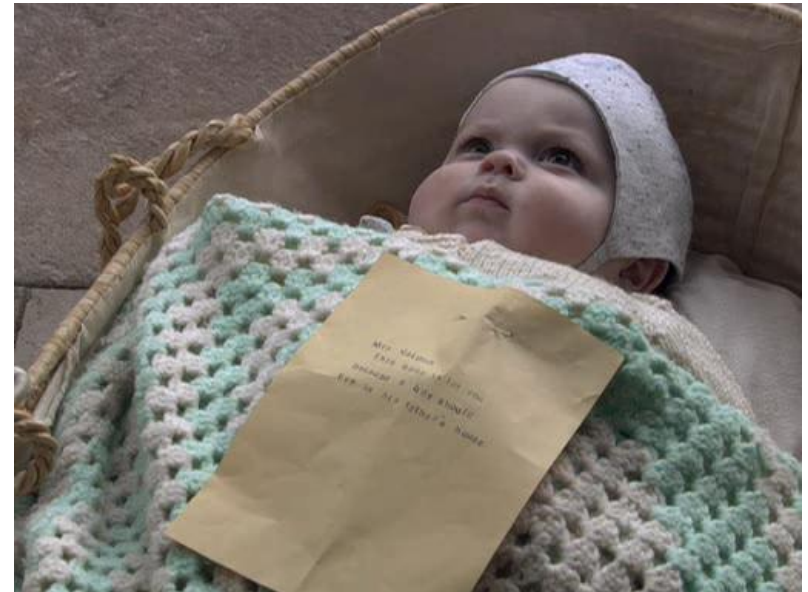
Какво е това личен живот?

- × Самоопределение
 - × Право да познаваш родителите си
 - × Културно самоопределение
 - × Име
 - × Хомосексуалисти
 - × Транссексуални индивиди
 - × Садо-мазохисти

Какво е това личен живот?

- ✗ Право да познаваш родителите си
- ✗ Одиевр с/у Франция
- ✗ Жалбоподателката е била изоставена от майка си
- ✗ Искала е да знае майчиното си име
- ✗ Съдът е определил, че достъпът до такава информация попада в приложното поле на Чл. 8 от Конвенцията, но посочил, че държавата не е надвишила свободата си на преценка

Какво е това личен живот?

- × Културно самоопределение
- × Чапман с/у ОК
- × Жалбоподателите са представители на ромската общност във Великобритания
- × Построили са си бивак без специално разрешение
- × Въпросът попада в приложното поле на Чл. 8, но не е налице нарушение

Какво е това личен живот?

- × Имена
- × Юнал Текелъ с/у Турция
- × Жалбоподателката е искала да запази моминското си име след сключването на брак
- × Турският закон не позволява това
- × Ситуацията попада в приложното поле на Чл.8 от Конвенцията
- × Има европейски консенсус
- × Налице е нарушение на чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Хомосексуалисти
- × Дъджън с/у ОК
- × Законът в Северна Ирландия позволява хомосексуално поведение по взаимно съгласие
- × Нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Транссексуални индивиди
- × Кристин Гудуин с/у ОК
- × В Обединеното кралство, човек може законно да се подложи на процедура за смяна на пола, но не може да промени рожденото си свидетелство
- × Държавата се е отклонила от дадената ѝ свобода на преценка
- × Нарушение на Чл. 8

Какво е това личен живот?

- × Садо-мазохисти
- × Ласки, Джагърд и Браун с/у ОК
- × Жалбоподателите са били осъдени в ОК за организиране на закрити садо-мазохистични оргии
- × Ситуацията попада под дефиницията за личен живот
- × Държавата се ползва със значителна свобода на преценката по отношение на опазване на обществения морал
- × Няма нарушение на Чл. 8

Защита на семейния живот

- × Определение на семейство
 - × Какви видове семейства следва да бъдат включени?
 - × Делото Маркс с/у Белгия
 - × Трябва ли да се включват хора, между които няма кръвна връзка?
 - × Делото X, Y и Z с/у ОК

Защита на семейния живот

- × Правото да нямаш семейство
- × Еванс с/у ОК
- × Жалбоподателката поискала от държавата да ѝ разреши да ползва ембрионите си без съгласието на нейния партньор
- × Баланс на интереси
- × Широка свобода на преценката
- × Законът е ясен и предвидим
- × Няма нарушение на Чл.8

Кратък преглед на стандартите, отнасящи се до жилището и кореспонденцията

- × Какво е това жилище?
 - × Това е ясно определена зона, в която протича личният и семеен живот
 - × Включва
 - × Общежитие (Прокопович с/у Русия)
 - × Адвокатска кантора (Нимиц с/у Германия)
 - × Не включва
 - × Липса на лична връзка
 - × Например, лятна вила

Кратък преглед на стандартите, отнасящи се до жилището и кореспонденцията

- × Какво не може държавата да направи тази сфера?
- × Да разруши жилището – може да изпадне в нарушение на Чл. 8
- × Да извършва произволни обиски
- × Да поставя средства за наблюдение
- × Да ограничава достъпа

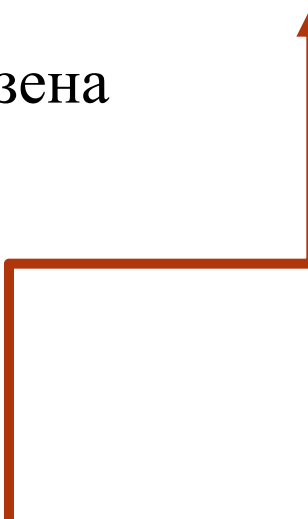

Кратък преглед на стандартите, отнасящи се до жилището и кореспонденцията

- × Кореспонденция
- × Забраната на цензурата върху личната кореспонденция не се отнася само до кореспонденцията на хартия
- × Кореспонденция на лишените от свобода

Пропорционалност

- × Имало ли е намеса?
 - × Била ли е тя съобразена със закона
 - × Била ли е намесата пропорционална?
-
- × Легитимна цел
 - × Трябва да има връзка между целта и предприетите мерки
 - × Необходимост в демократичното общество
 - × Баланс между интересите на държавата и на индивида

Благодаря много за вниманието.
Сега можете да ме питате всичко ...

В рамките на проекта на НИП „Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието”, Договор № 930042/20.02.2013 г.